UiO : Universitetet i Oslo **Notat**

Til **Utdanningskomiteen**
Fra **Avdeling for fagstøtte**

Sakstype:	Diskusjonssak
Møtedato:	12. juni 2018
Notatdato:	5. juni 2018
Arkivsaksnr.:	
Saksbehandler:	Seniorrådgiverne Kristin Flagstad, Jonny Roar Sundnes og Lena Finseth Avdeling for fagstøtte

Canvas – tilgang til undervisningsmateriale

1. Bakgrunn

Høsten 2018 tas den elektroniske læreplattformen Canvas i bruk ved UiO. Canvas vil erstatte Fronter. Både Fronter og Canvas er tilgangsbegrensede undervisningsnett.

I Fronter har kun studenter og undervisere ved emnet hatt tilgang til undervisningsmaterialet og studentbesvarelsene som legges ut på undervisningsnett. Det har blitt reist spørsmål i forbindelse med overgangen til Canvas om denne praksisen skal videreføres, eller om man ved overgang til ny læringsplattform skal vurdere å åpne tilgangen for flere. Det er særlige sideordnede og overordnede kolleger[1] det kan være aktuelt å gi tilgang til, og hvor spørsmålet om opphavsrettsbeskyttelse aktualiseres.

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 1-5 Faglig frihet og ansvar fjerde ledd, at den som gir undervisning ved universitet eller høyskole har et selvstendig faglig ansvar for innhold og opplegg i undervisningen innenfor de rammer som institusjonen fastsetter eller som følger av lov.

Ved UiO er ikke alle undervisere pålagt å benytte elektronisk læreplattform som ledd i undervisningen. For tilsatte som ble tilsatt ved UiO etter 4. juli 2013, krever imidlertid UiO at egenprodusert støttemateriale, oppgaver som er utarbeidet av den enkelte at dette skal legges ut i et tilgangsbegrenset undervisningsnett. Tilsvarende gjelder for standardisert undervisningsmateriale, jf. Politikk for håndtering av immaterielle rettigheter ved Universitetet i Oslo (IPR-politikken) punkt 2.3.7 og Avtale om tilgjengeliggjøring av undervisningsmateriale. For arbeidstakere tilsatt før 4. juli 2013 er utlegging av undervisningsmateriale i undervisningsnett frivillig.

2. Tilgang til undervisningsmateriale på læreplattformen Canvas[2]

UiO vedtok i 2011 en endring i IPR-politikken som bl.a. gjaldt institusjonens rettigheter til undervisningsmateriale.

[1] Vitenskapelig tilsatte

[2] AF gjør oppmerksom på at publisering av opphavsbeskyttet materiale på internett, alltid krever samtykke fra opphavspersonen, og blir således å vurdere annerledes enn tilgjengeliggjøring i tilgangsbegrenset undervisningsnett.

For **personlig undervisningsmateriale**, dvs. undervisningsmateriale utarbeidet av en tilsatt for bruk i egen undervisning, har UiO betinget seg en begrenset bruksrett til deler av det personlige undervisningsmaterialet gjennom arbeidsavtalen[3]. For **arbeidstakere som er tilsatt etter 4. juli 2013** følger det av arbeidsavtalen at arbeidstaker plikter å gjøre deler av personlig undervisningsmateriale[4] tilgjengelig i et tilgangsbegrenset undervisningsnett til bruk for studentene i forbindelse med gjennomføringen av kurs/forelesningsrekke. For disse arbeidstakere, vurderer AF at det kan åpnes for å gi sideordnede og overordnede kolleger tilgang til undervisningsmaterialet som er lagt ut, men gjør oppmerksom på at det i avtalen er lagt inn en begrensning i kollegers bruk av materialet: «Personlig undervisningsmateriale skal ikke kunne brukes av andre forelesere uten samtykke fra arbeidstakeren.» Dersom det gis tilgang til personlig undervisningsmateriale, må en sikre at den som får tilgang er kjent med at det kreves samtykke fra den som har utarbeidet materialet for å bruke det selv.

For **arbeidstakere som ikke har tiltrådt avtalen**, er det ikke gitt noe pålegg av arbeidsgiver om å legge ut undervisningsmaterialet på undervisningsnett. For disse arbeidstakere, vil det måtte innhentes samtykke fra vedkommende før utlegging av undervisningsmateriale på Canvas og før det gis tilgang til sideordnede kolleger til personlig undervisningsmaterialet. Andre foreleseres bruk av undervisningsmateriale, vil også måtte avtales med arbeidstakeren. For overordnede kolleger vil det kunne gis tidsbegrenset tilgang til undervisningsmateriale i Canvas dersom de har behov for innsyn som et ledd i kontroll av arbeidsoppgavene som er utført av en underordnet kollega etter det arbeidsrettslige regelverket. For permanent tilgang, som ikke er ledd i kontroll, vil tilgang mest sannsynlig måtte vurderes som for sideordnede kolleger, og avtale vil være nødvendig. Dette krever imidlertid en avklaring opp mot grensene for arbeidsgivers styringsrett, avhengig av hva begrunnelsen for innsyn er.

For **standardisert undervisningsmateriale,** dvs. materiale som er utarbeidet av en eller flere arbeidstakere i fellesskap til bruk uavhengig av en bestemt foreleser, har UiO betinget seg en ikke-eksklusiv bruksrett. For å skape klarhet rundt universitets bruksrettigheter til slikt materiale, er dette nedfelt i ansettelsesavtalen til de som er tilsatt ved universitetet etter 4. juli 2013. Bruksretten gjelder imidlertid også standardisert materiale som er utviklet av tilsatte som ble tilsatt før 4. juli 2013, da det i IPR-politikken er understreket at bruken av standardisert undervisningsmateriale gjelder uavhengig av arbeidsavtalen, det er kun omtalt i arbeidsavtalen i opplysningsøyemed. Det fremgår av avtalen at standardisert undervisningsmateriale[5] skal kunne gjøres tilgjengelig i et tilgangsbegrenset undervisningsnett til bruk for studentene i forbindelse med gjennomføringen av kurs/forelesningsrekke. Dette gjelder også etter at arbeidstaker som har utarbeidet materialet slutter ved institusjonen.

For standardisert undervisningsmateriale vurderer AFs universitets bruksrett slik at det vil kunne gis tilgang til emnet i Canvas til sideordnede og overordnede kolleger når standardisert undervisningsmateriale er lagt ut på undervisningsnett, og at andre forelesere vil ha rett til å bruke standardisert undervisningsmateriale i egen undervisning.

Konsekvenser

For personlig undervisningsmateriale vil dagens skille mellom tilsatte før og etter 4. juli 2013, bidra til at å åpne tilgangen til Canvas for innsyn fra andre undervisere vil kunne bli krevende å administrere. Dersom det er ønskelig med større grad av bruk av undervisningsnett og deling av materiale, vil dagens rettstilstand kunne utredes med sikte på å avklare handlingsrommet for

[3] Som personlig undervisningsmateriale nevnes i avtalen «forelesningsdisposisjoner, enkle presentasjoner, kursoppgaver m.m. som arbeidstaker utarbeider for sin egen undervisning»

[4] Pålegget gjelder ikke muntlig undervisning, i form av lydopptak (podcast) eller film. Utlegging av lydopptak eller film av undervisning krever alltid samtykke fra den tilsatte før tilgjengeliggjøring på nett.

hvilke endringer som kan gjøres. AF vil særlig trekke fram det uheldige i at det blir et så skarpt skille mellom tilsatte før og etter et gitt tidspunkt.

En eventuell endring vil kunne utredes med sikte på å gjøres som en endring av UiOs IPR-politikk gjennom et generelt pålegg om å legge ut undervisningsmaterialet på elektronisk undervisningsnett for alle undervisere tilsatt ved UiO. Det bør i så fall også utredes hvorvidt andre undervisere skal gis adgang til å bruke materialet i egen undervisning.

3. Kort om tilgang til studentbesvarelser i Canvas

Dersom Canvas åpnes for flere undervisere enn de som er ansvarlig for kurset/forelesningsrekken, vil studentenes rett til personvern kunne utgjøre begrensninger. Dersom det åpnes for innsyn for flere, anbefales det at en i første omgang undersøker om tilgangen kan styres slik at den som ikke selv er underviser kun gis tilgang til undervisningsopplegget, og ikke studentbesvarelsene.

4. Til diskusjon

Utdanningskomitéen inviteres til å drøfte hvorvidt det er ønskelig å endre dagens praksis i Fronter med at kun underviser og studenter på et emne skal ha tilgang til undervisningsmateriale som er lagt ut på det elektroniske undervisningsnettet ved overgang til Canvas.

For **personlig undervisningsmateriale** er det opphavsrettslige skranker mot å åpne undervisningsnettet. Bør emner i Canvas hvor personlig undervisningsmateriale er lagt ut åpnes for innsyn for sideordnede og overordnede kolleger? Hvis ja, er det ønskelig å utrede handlingsrommet for å endre dagens IPR-politikk for personlig undervisningsmateriale, gjennom 1) at et pålegg gis alle tilsatte om å legge ut personlig undervisningsmateriale i undervisningsnett og 2) at universitetet gis en bruksrett til materialet[6]?

For **standardisert undervisningsmateriale** utgjør ikke IPR-politikken en skranke for å gi innsyn i undervisningsmateriale eller for andre underviseres bruk av materialet i egen undervisning. Bør emner i Canvas hvor standardisert undervisningsmateriale er lagt ut åpnes for sideordnede og overordnede kolleger?

Vedlegg:

- Politikk for håndtering av immaterielle rettigheter ved Universitetet i Oslo

[6] Det vil kunne gi kolleger rett til innsyn og gjenbruk, men omfanget av en slik ikke-eksklusiv bruksrett vil måtte utredes.